

#fredagsdiagram

Fredagsdiagram arbetsmarknad är en koncis analysform som belyser aktuella samhällsekonomiska fenomen med utgångspunkt i befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), arbetskraftsundersökningarna (AKU) och annan arbetsmarknadsstatistik.

Syftet är att visa, ge insikt och uppslag om ekonomiska förhållanden och trender i samhället baserat arbetsmarknadsdata.

I följande dokument redovisas fredagsdiagrammen i den kronologiska ordning som de publiceras på LinkedIn varje fredag under #fredagsdiagram.

Vid frågor kontakta: Fredrik W. Andersson, fredrik.andersson@scb.se, alternativt 010-479 62 61.

#fredagsdiagram vecka 10

Vart hämtar arbetsgivare i Skellefteå sin arbetskraft ifrån?

I och med den gröna omställning som sker i världen och bland annat satsningen på en ny batterifabrik i Skellefteå behövs det många nyanställda för att tillgodose arbetsmarknadens behov. Medialt brukar det pratas om att 100 000 personer behöver flytta till norra Sverige.

Därför är det intressant att titta på hur arbetsgivare inom Skellefteås kommuns gränser har fått tag i sin nya arbetskraft. Skellefteå har drygt 39 000 sysselsatta, och en sysselsättningstillväxt på 13 procent sedan början av 2020 (procentuellt sett har bara Upplands-Bro och Nykvarn vuxit mer).

Kartan visar var Skellefteås nya arbetskraft bodde. Det vill säga i vilka kommuner bodde personerna 2020, som inte jobbade i Skellefteå 2020, men som i 2023 jobbar hos någon arbetsgivare inom Skellefteå kommuns gränser.

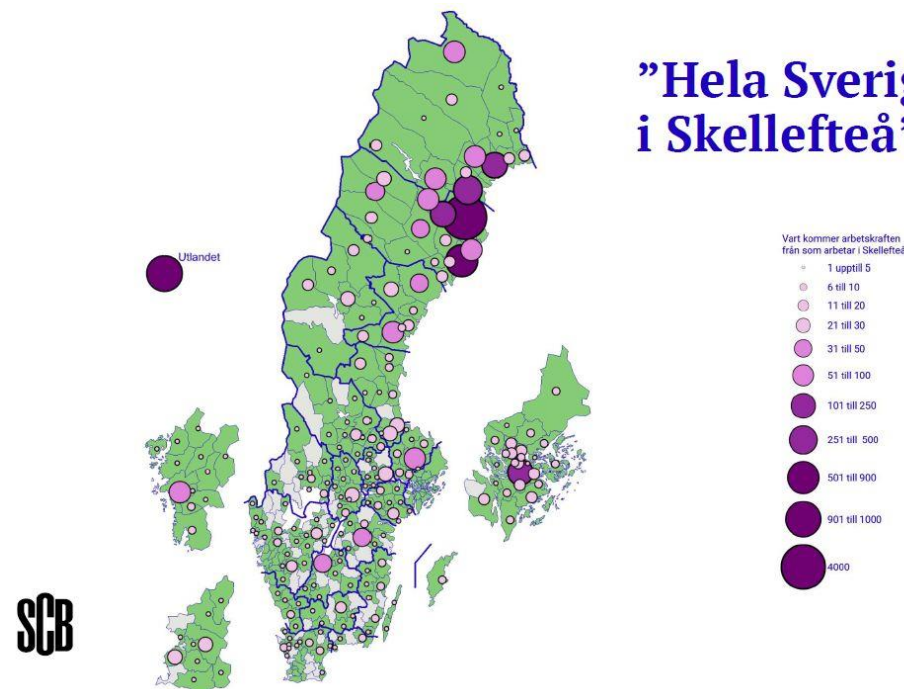
Bilden säger i princip att ”Hela Sverige möts i Skellefteå”. Storleken på bubblar visar hur många som kommer från respektive kommun.

I princip förser närområdet och täta regioner med flest personer.

Dessutom var drygt 920 personer ej tidigare bosatta i Sverige.

Källa: [Statistics Sweden](#) webbseminarium 15 dec 2023.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

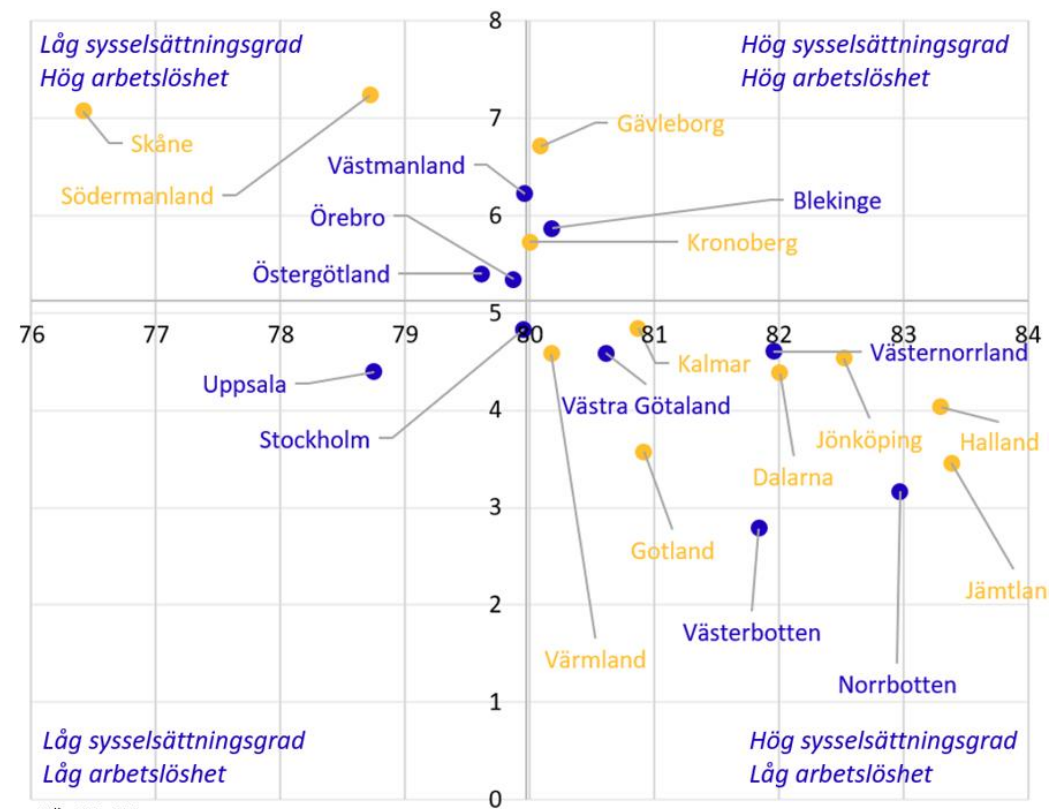
#fredagsdiagram vecka 10

Sverige består av 21 län. Länen ligger i olika konjunkturella faser (<https://lnkd.in/dwPDx4I9>).

Utifrån rikets sysselsättningsgrad och relativa arbetslöshet i dec 2023 (BAS) kan vi gruppera länens arbetsmarknad i fyra olika grupper beroende på om respektive län har en högre eller lägre nivå än rikssnittet.

T.ex. kan vi se att Skåne tillsammans med Södermanland, Västmanland, Örebro och Östergötland har förhållandevis låg sysselsättningsgrad och hög relativ arbetslöshet. Men det som skiljer ut Skåne och Södermanland från de tre övriga länen i samma kvadrant är att deras sysselsättningstillväxt (gulmarkerad) är negativ på ett års sikt.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser ålder 20 - 64 år. x-axel avser sysselsättningsgrad (%) samt y-axel avser arbetslöshet (%).

#fredagsdiagram vecka 15

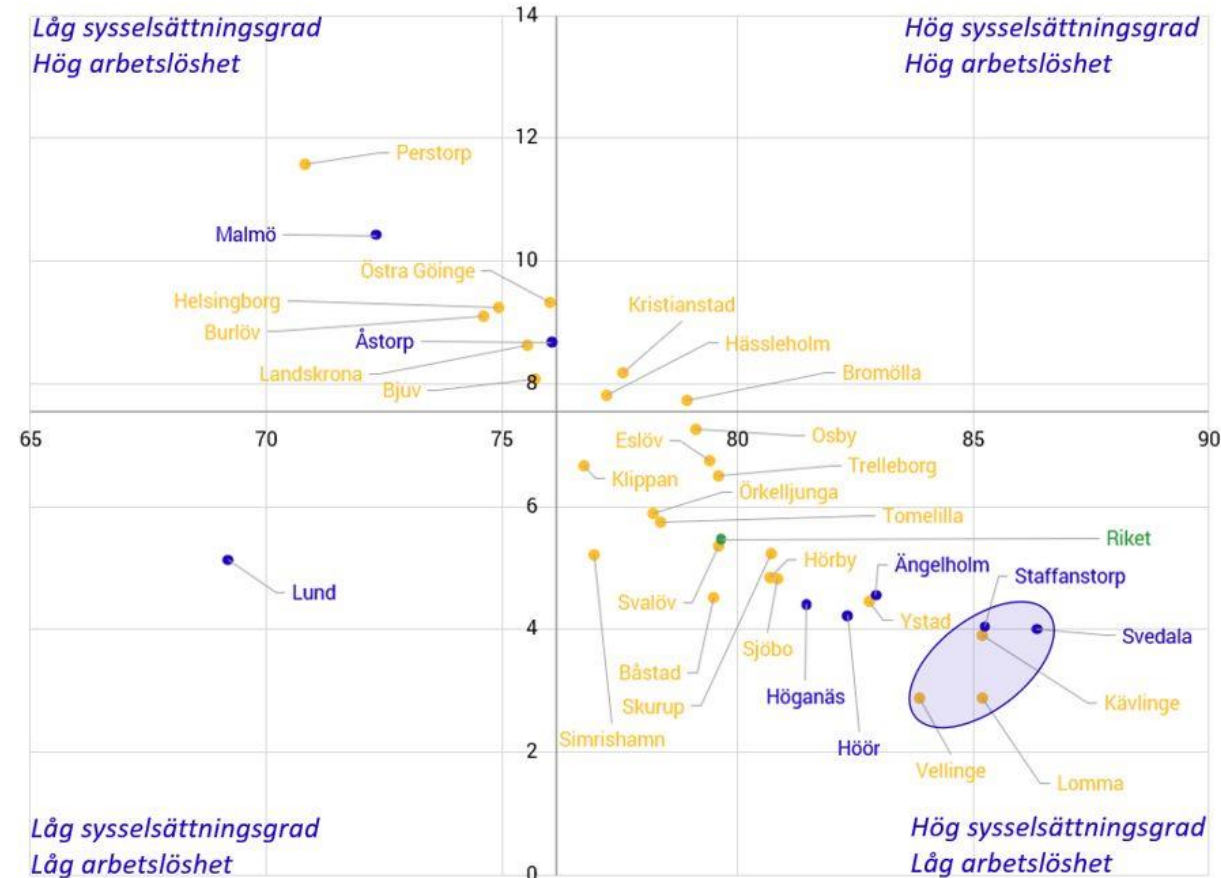
Arbetsmarknaden i Skåne län är tillsammans med Södermanlands läns arbetsmarknad den som har högst arbetslöshet och lägst sysselsättningsgrad (se tidigare [#fredagsdiagram](#)).

Utifrån sysselsättningsgrad och arbetslöshet i Skåne, januari 2024 (BAS), kan vi gruppera Skånes 33 kommuners arbetsmarknader i fyra olika grupper beroende på om respektive kommun har en högre eller lägre nivå än länsnittet.

Malmö och Perstorp har tillsammans med sex andra kommuner i Skåne en för Skåne förhållandevis hög arbetslöshet i kombination med låg sysselsättningsgrad. Ur ett riksperspektiv har Perstorp högst arbetslöshet och endast Lund har lägre sysselsättningsgrad än Perstorp. Lunds låga sysselsättningsgrad förklaras av en hög andel studerande som inte tillhör arbetskraften. På ett års sikt har Malmö en positiv sysselsättningstillväxt. Däremot backar sysselsättningen i Perstorp med drygt 3 procent.

Övrigt att notera är att socioekonomiskt starka kommuner som Kävlinge, Lomma, Staffanstorp, Svedala och Vellinge, (blå ring i diagrammet) har en låg arbetslöshet i kombination med hög sysselsättningsgrad.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser ålder 20 - 64 år, jan 2024. x-axel avser sysselsättningsgrad (%) samt y-axel avser arbetslöshet (%).

Blå kommun: negativ sysselsättningstillväxt på ett års sikt. Gul kommun: positiv sysselsättningstillväxt på ett års sikt.

#fredagsdiagram vecka 16

En styrka med Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) är möjligheten till finkorniga analyser. I ett nytt [#fredagsdiagram](#) ges ett exempel på det.

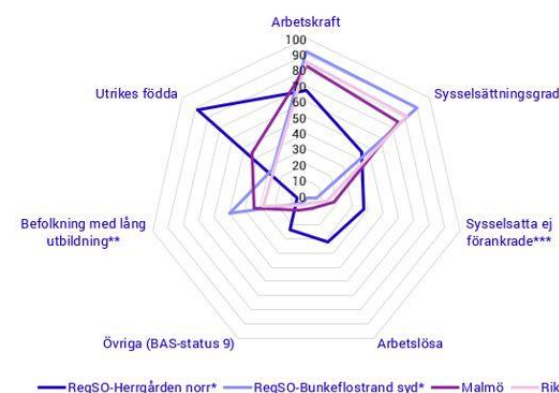
Sysselsättningsgraden i Malmö kommun skiljer sig från den i riket. Det syns också på lägre geografiska nivåer. Fördelningen av Malmös 192 Demografiska statistikområden (DeSO) efter sysselsättningsgraden skiljer sig markant från rikets fördelning. Det finns så kallad negativ skevhet jämfört med riket, dvs en högre andel av DeSO i Malmö har en lägre sysselsättningsgrad jämfört med DeSO i Sverige.

På kommunnivå finns skillnader mot riket i alla de arbetsmarknadsrelaterade och demografiska variablerna som redovisas i spindeldiagrammet nedan. Skillnaderna är större i de demografiska än arbetsmarknadsrelaterade variablerna. Det är framför allt i andelen utrikes födda som diskrepansen är stor. Malmö har 44 procent utrikes födda, medan rikets andel är 27 procent. Samtidigt bor det något fler individer med lång utbildning (tre år eller längre eftergymnasial utbildning) i Malmö jämfört med riket.

Dessutom visar spindeldiagrammet stora kontraster mellan de DeSO i Malmö som har lägst respektive högst sysselsättningsgrad, nämligen RegSO-Herrgården norr (46 %) och RegSO-Bunkeflostrand syd (90 %).

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

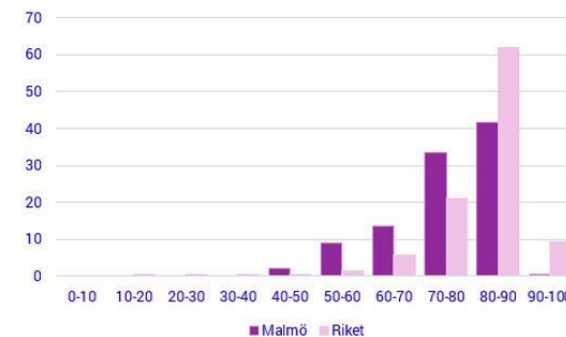
Malmö kommun

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser befolkning mellan 20 och 64, procent, 2022. * Namnen för DeSO är hämtade från RegSO-indelningen (Regionala statistikområden) där DeSO utgör en eller flera delar av RegSO. ** Lång utbildning avser tre år eller längre eftergymnasial utbildning. *** Sysselsatt med arbetsrelaterad inkomst som understiger 212 500 kr.

Fördelningen av DeSO efter sysselsättningsgrad, procent, 2022.

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser befolkning mellan 20 och 64. x-axel avser sysselsättningsgrad. y-axel avser procent.

#fredagsdiagram vecka 17

Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) tillsammans med Yrkesregistret skapar förutsättningar för analyser om bl.a. sysselsättningstillväxt.

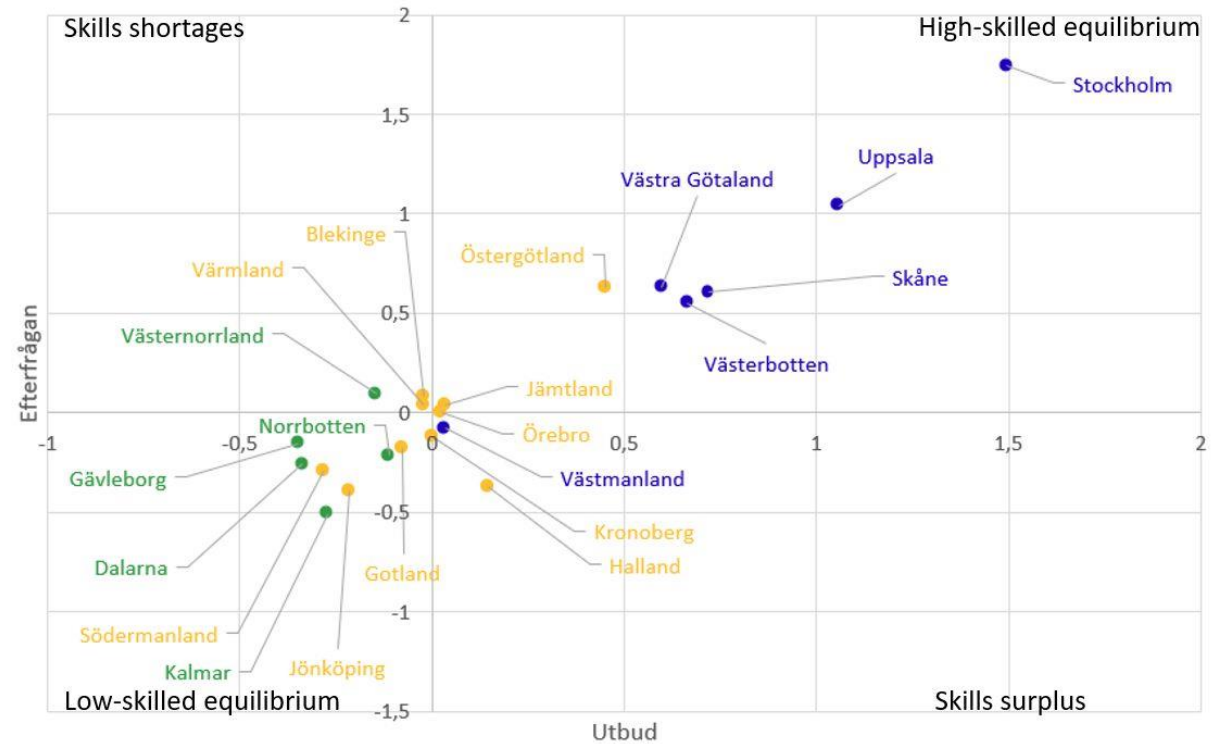
Genom att applicera ett framtaget OECD-mått kan vi bättre förstå balansen mellan utbud och efterfrågan av högutbildade på en geografisk avgränsad arbetsmarknad. Om vi på länsnivå mäter företagens efterfrågan av högutbildad personal genom att beräkna andelen förvärvsarbetande vars yrken kräver fördjupad högskolekompetens och utbudet av högutbildade genom att beräkna andelen individer som är högutbildade kan vi ställa efterfrågan i relation till utbudet av högutbildade på länsnivå. Detta skapar möjligheten att se vilka län som har en jämvikt av högutbildade (nordöstra kvadranten) eller om det finns ett under- respektive överskott av högutbildade.

När både utbud och efterfrågan standardiseras framgår det av figuren att 7 av 21 län har jämvikt av högutbildade. I denna grupp av län ingår Stockholm tillsammans med övriga storstadslän i sällskap med framför allt Uppsala, Västerbotten och Östergötland.

Det som skiljer Uppsala, Skåne, Stockholm, Västerbotten och Västra Götaland från Jämtland och Östergötland är att de förstnämnda (blå län) under den senaste fyraårsperioden har haft en högre sysselsättningstillväxt än riket.

De grönmarkerade länen är de fem län som har uppvisat lägst sysselsättningstillväxt. Flertalet av dessa län kategoriseras i figuren som län med lågt utbud respektive låg efterfrågan av högutbildade.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Källa: SCB, BAS och Yrkesregistret, 2022. För beräkningar se Froy, F, S Giguère och M Meghnagi (2012), "Skills for Competitiveness: A Synthesis Report", OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Working Papers, 2012/09, OECD Publishing.
Anm: Blå län: högre sysselsättningstillväxt än riket under en fyraårsperiod (mellan januari 2020 och januari 2024). Gul län: lägre sysselsättningstillväxt än riket under en fyraårsperiod. Grön län: de fem län med lägst sysselsättningstillväxt under fyraårsperioden.

#fredagsdiagram vecka 18

Vårbudgeten tar upp en diskussion om självförsörjning. Ibland associeras låg självförsörjningsgrad med låglönejobb. Utrikes födda utgör en grupp som är överrepresenterade inom låglönejobb. Enligt Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) från var 27,0 procent av befolkningen i arbetsför ålder utrikes födda januari 2024. Däremot var endast 23,4 procent av sysselsatta och anställda utrikes födda under samma period, vilket tyder på en underrepresentation. Under en fyraårsperiod från januari 2020 har underrepresentationen minskat, då andelen utrikes födda ökade med 1,9 procentenheter samtidigt som andelen anställda ökade med 2,7 procentenheter.

Genom att rangordnar alla anställda efter deras totala löneutbetalningar under januari 2024 och delar in dem i 20 lika stora grupper, kan vi analysera andelen utrikes födda i respektive grupp. Det gör det möjligt att bedöma eventuell över- respektive underrepresentation av utrikes födda i fördelningen i förhållande till medelvärdet och identifiera skevheter.

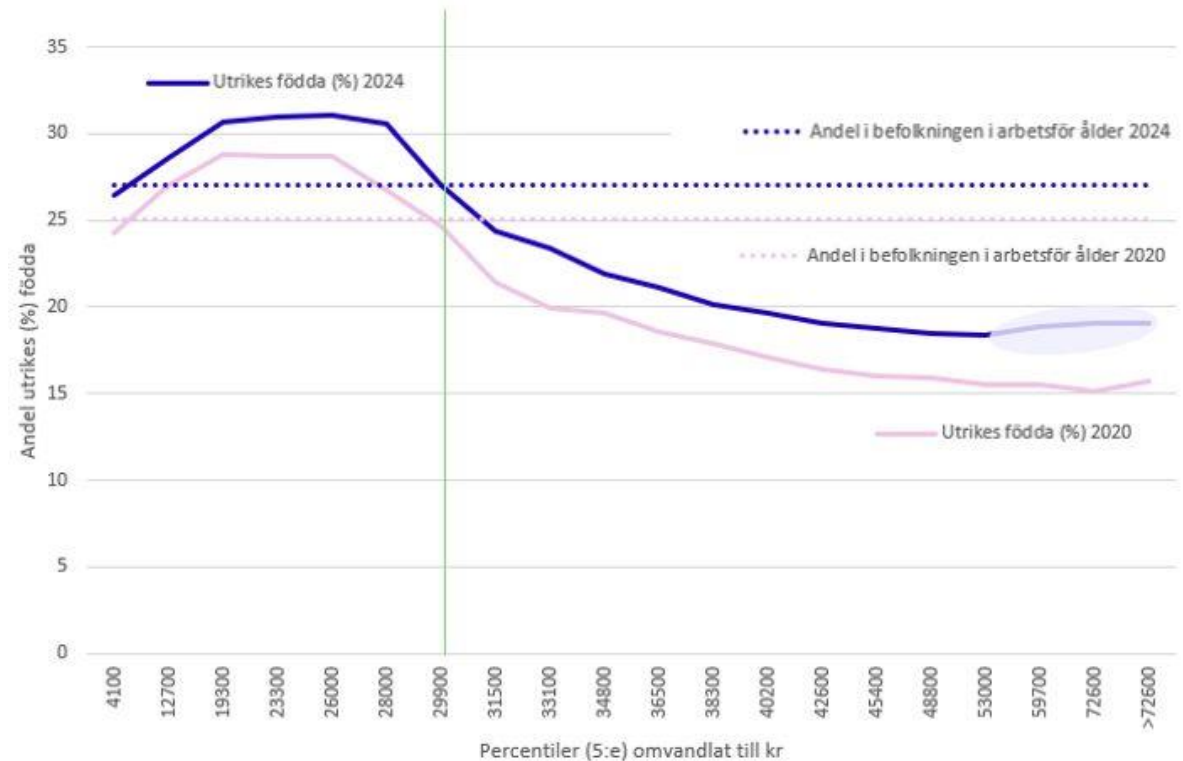
I figuren framgår det att utrikes födda är överrepresenterade fram till en löneutbetalning på ungefär 30 000 kr. Tänkvärt är att medianlönen för 2022 var 34 200 kr och att gränsen för arbetskraftsinvandring ligger nära detta belopp (27 360 kr).

Om vi antar att löneutbetalningar, under 30 000 kr, motsvarar låglönejobb, så har antalet låglönejobb för utrikes födda marginellt ökat sedan 2020, framför allt inom intervallet 26 000 till 30 000 kr. Notera att en inrikes född har 22 procent högre chans ta sig från ett låglönejobb 2020, d.v.s. över tröskelvärdet 2024, jämfört med utrikes födda.

Kurvan (blå linjen) i figuren har också förändrats något i den övre fördelningen jämfört med 2020. Något fler utrikes födda har fått höglönejobb. Kan en förklaring vara en högutbildad arbetskraftsinvandring?

Något svårtolkat i figuren är differensen mellan respektive kurva och dess referenslinje. Men den skillnad som syns antyder att underrepresentationen av utrikes födda vid högre löneutbetalningar är något mindre 2024 än jämfört med 2020.

Kontentan är att utrikes födda har ökat sin närvaro på arbetsmarknaden - högre sysselsättningsgrad. Något högre andel än tidigare har fått s.k. låglönejobb, samtidigt har även fler utrikes födda fått bättre betalda jobb, i synnerhet en liten ökning av höglönejobben.

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser sysselsatta individer i arbetsför ålder, d.v.s. mellan 20 och 64 år, jan 2020 respektive jan 2024.

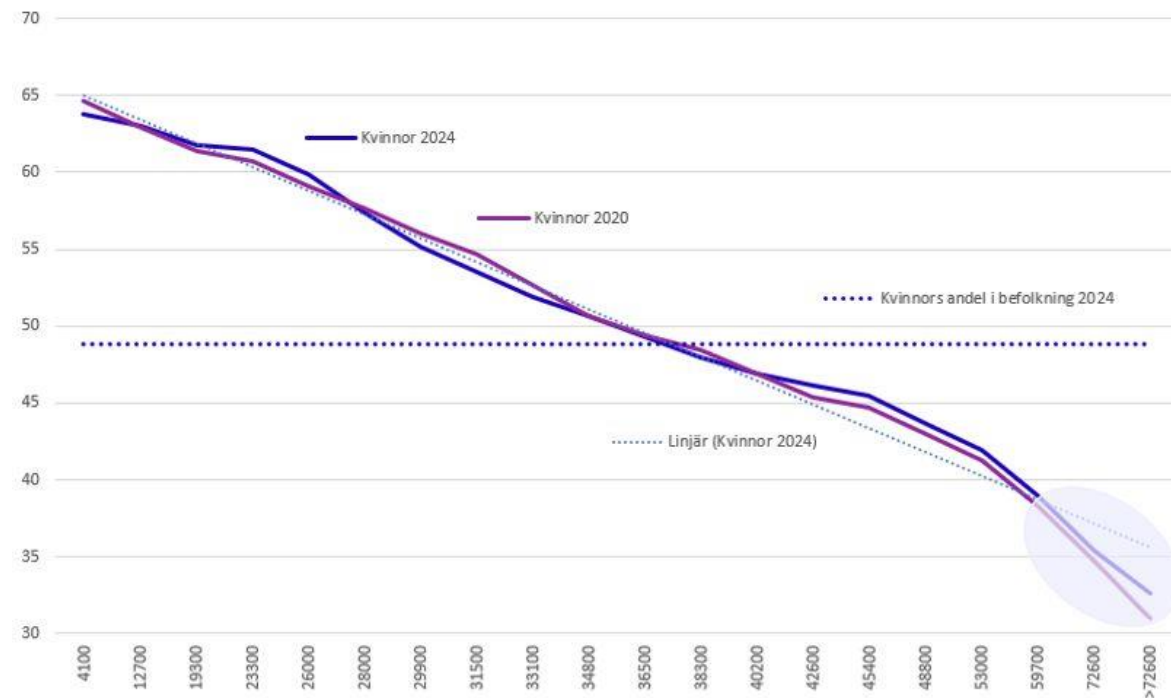
#fredagsdiagram vecka 19

Nästan två av tre med de lägsta löneinkomsterna är kvinnor. Av de 14,7 procent som är svagt förankrade (arbetsrelaterade inkomster under 19 050 kr) på arbetsmarknaden är drygt tre av fem kvinnor. Samtidigt är fler än två av tre med de högsta löneinkomsterna män.

Diagrammet visar att andelen kvinnor är överrepresenterad fram till inkomster mellan 36 100 och 38 300 kr, där andelen sammanfaller med andelen anställda kvinnor på arbetsmarknaden. Förhållandet är nästintill linjärt avtagande fram till 60 000 kr, vilket pekar på ett tröskelvärde till ett s.k. "glass ceiling" för kvinnor inom det privata näringslivet. Det vill säga jobb med inkomster över denna nivå har kvinnor svårare att nå på grund av "osynliga" hinder i samhället. Nästan sju av tio chefer inom den privata sektorn är män, medan inom den offentliga verksamheten är förhållandet mer än det motsatta för kommunerna och regionerna.

Sedan januari 2020 har nästan alla inkomstintervall som representerar en underrepresentation av kvinnor blivit mindre.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser sysselsatta individer i arbetsför ålder, d.v.s. mellan 20 och 64 år, jan 2020 respektive jan 2024.

#fredagsdiagram vecka 20

Anställda med specialistkompetens pendlar allt längre

Resultat visar att täta regioners s.k. pendlingsomland utökats. Utav de tre största kommunerna har Stockholms pendlingsomland ökat mest mellan 2020 och 2022. Malmös pendlingsomland har ökat mer än Göteborgs. 10 procent (P90) av arbetskraften i både Stockholm och Göteborg hade, 2022, en resväg på 40 km eller mer (enkel resa - fågelvägen) medan motsvarande tal för Malmö var 45 km. Troligen växer pendlingsområdet dels av att arbetsmarknaden växer samt att arbetsgivare efter Covid-19 pandemin accepterar en högre andel av distansarbete. Där det senare öppnar upp möjligheten att hitta arbetskraft längre ifrån arbetsplatsen. Intressant är att P90 värdet för riket också var 40 km. Kan Malmös större avstånd indikera på att Malmös arbetsgivare har svårare att få tag i sin specialistkompetens i närområdet än t.ex. Göteborg och Stockholm?

Mellan 2020 och 2022 ökade längden på arbetsresor till Stockholm med 13 km eller mer (från 27 km till 40 km) för de 10 procent som pendlade längst (P90) och vars yrken kräver fördjupad högskolekompetens. Svagare ökning ses även hos arbetsgivare i Malmö och Göteborg (ökningar på 4,4 respektive 3,9 km).

Tidigare resultat kan ställas i kontrast till pendlingsområdet för yrken som inte har samma möjlighet att arbeta hemifrån, t.ex. yrken inom service-, omsorgs- och försäljningsarbete (SSYK 5). Ökningen var marginell och gränsvärdet (P90) för riket var 28 km.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Förändring av avstånd i km mellan bostad och arbetsplats, 2020 och 2022

Lägesmått	Yrken med fördjupad högskolekompetens (SSYK 2)			Riket	
	Göteborg	Malmö	Stockholm	SSYK 2	SSYK 5
P50	0,2	0,0	0,3	0,2	0,0
P75	0,9	0,4	0,9	0,6	0,1
P90	3,9	4,4	13,0	2,6	0,2
P95	5,5	10,5	56,7	6,5	0,7
Medel	2,4	1,5	5,2	2,0	0,4

Källa: SCB, BAS och Yrkesregistret.

Amn: Förändring av avstånd i km (mellan bostad och arbetsplats) och avser fågelvägen för sysselsatta mellan 15 och 74 år. SSYK 5 avser yrken inom service-, omsorgs- och försäljningsarbete. P50 avser den mittersta observation. Medan P90 innebär att 90 procent av de sysselsatta har kortare avstånd medan 10 procent har längre avstånd.

#fredagsdiagram vecka 21

Endast två tredjedelar åter i sysselsättning

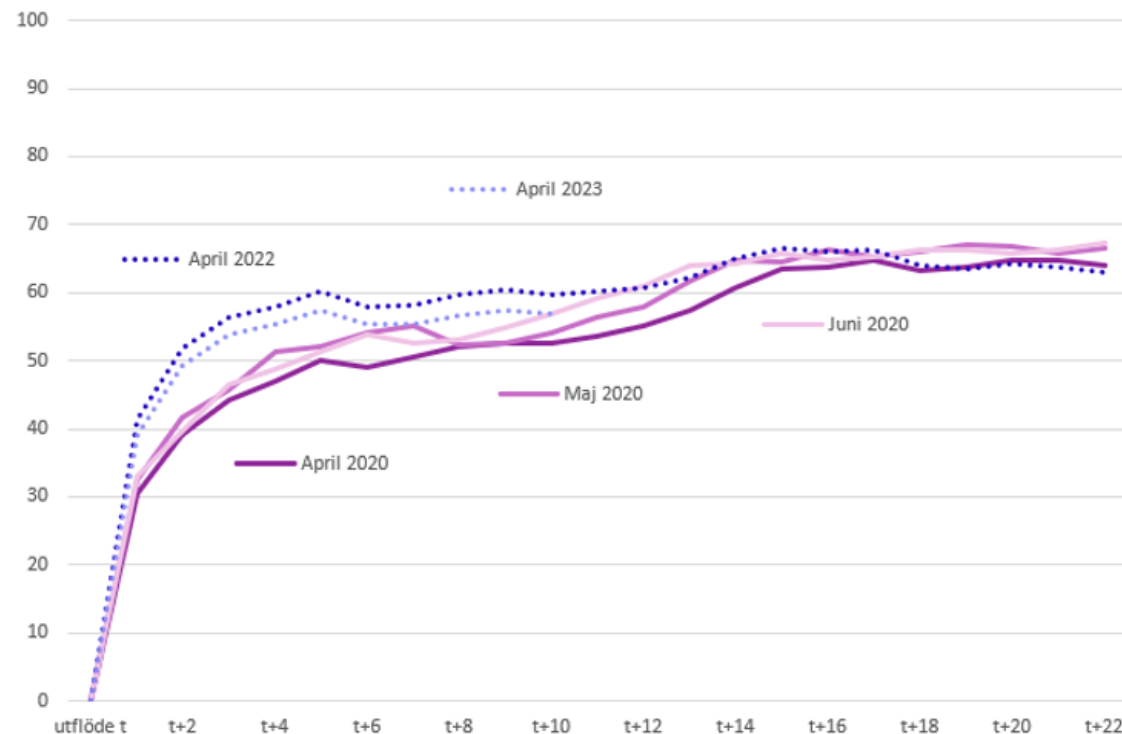
När Covid-pandemin spred sig i början av 2020 förändrades människors köpbeteende och många anställda inom bl.a. hotell och restaurangbranschen; kultur, nöje och fritid förlorade sysselsättningen. Av de som blev av med sin sysselsättning i början av pandemin hade ungefär hälften av dem åter blivit sysselsatta fem månader senare. För individer som blev av med sysselsättningen i april 2022 eller 2023 var redan hälften återigen sysselsatta två månader senare. Skillnaden kan tolkas som en effekt kopplat till pandemin.

Det anmärkningsvärda är att nästan två år senare var endast två tredjedelar återigen tillbaka i sysselsättning, oavsett om de förlorade sysselsättningen i början eller slutet av pandemin.

Men vad gör folk istället? Utav dem som blev av med sysselsättningen under pandemin var nästan 8 procentenheter arbetslösa. Cirka 5 procentenheter gått i pension, en mindre del studerar eller finns inte längre i Sverige. Störst grupp individer, cirka 10 procentenheter, är kategoriserad i BAS-registret tillhörande gruppen Övrig, vilka kan t.ex. vara arbetslösa med inte registrerat sig hos Af, erhåller ekonomiskt bistånd, försörjs via sin partner m.m.

Är det svaga återinträdet till sysselsättning ett tecken på ökad matchningsproblematik på svenska arbetsmarknaden?

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Källa: SCB, BAS.

Anm: Avser individer, mellan 20 och 64 år, som innan de flödar ut från sysselsättning varit sysselsatta under minst ett kvartal. x-axel avser tid efter utflöde ur sysselsättning och y-axel avser procent.

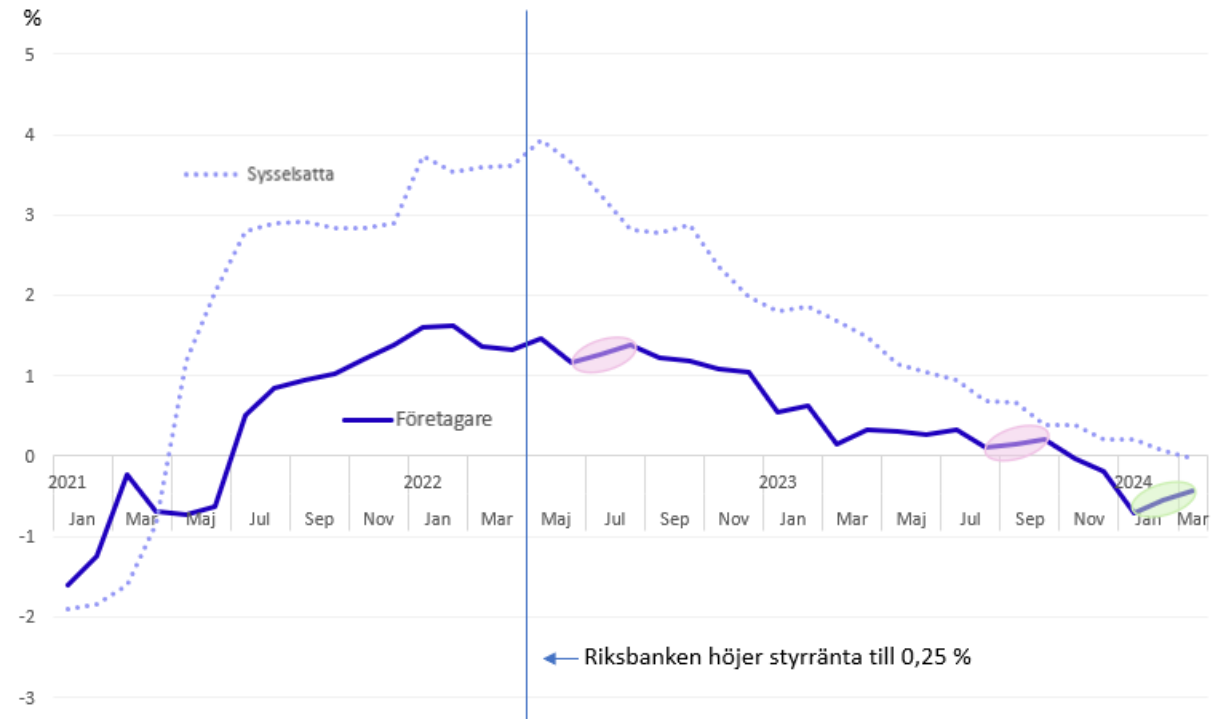
#fredagsdiagram vecka 22

Minskningen av antalet företagare är bruten i ekonomin

Första gången sedan mars 2022 ser det nu ut som att trendminskningen av antalet företagare är bruten (grön oval). Även om det tidigare har funnit tillfällen (rosa oval) med två efterföljande månader av bruten trendutveckling verkar den positiva utvecklingen i början av 2024 starkare än de tidigare uppgångarna. Inflationen är på väg ned, Riksbanken har sänkt styrränta med 25 punkter och har dessutom annonserat att fler sänkningar är på väg. Ur ett makroekonomiskt perspektiv ser situationen nu ljusare ut än tidigare.

I litteraturen nämns det att företagande, i synnerhet antalet nystartande företagare, kan ses som en s.k. ledande variabel i den ekonomiska utvecklingen. Om så är fallet kommer vi snart se en vändning av sysselsättningstillväxten, eller vad tror ni?

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Källa: BAS, SCB.

Anm: Avser individer, mellan 15 och 74 år, som antingen är företagare och sysselsatt, eller enbart sysselsatt enligt BAS.

#fredagsdiagram vecka 23

Högst inkomstutveckling i Solna, lägst i Strömstad

På kommunnivå var anställdas inkomstutveckling, medianvärde, 12,5 procent mellan första kvartalet 2020 och motsvarande period 2024. Detta när KPI steg under motsvarande period med 23,9 procent.

Geografiskt är många av kommunerna som hade högst inkomstutveckling lokaliserade runt våra tre storstäder. Det finns dock undantag, t.ex. Habo, Perstorp och Trosa. Men dessa tre är utpendlingskommuner.

Inkomstutveckling är högst bland anställda som bor i Solna, 18,1 procent. Men intressant är att en del kommuner i Norrbottens län samt Skellefteå (placering 8) och Umeå i Västerbottens län placerar sig i topp av utvecklingen. Det ger en indikation på var efterfrågan på arbetskraft är hög. Lägst inkomstutveckling hade anställda i gränskommunen Strömstad, 8,2 procent, som har en branschstruktur med hög övervikt mot gränshandel och gränspendling.

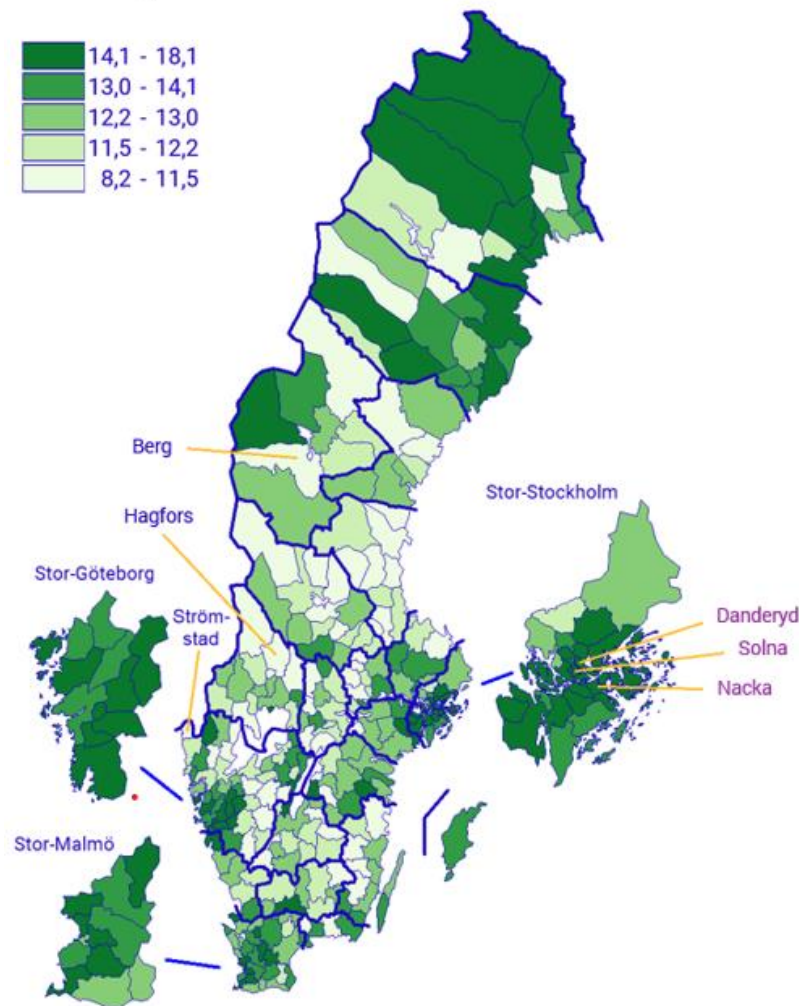
Tittar vi på nivåer på löneutbetalningarna istället för den procentuella utvecklingen så fick en anställd i genomsnitt 32 200 kr i kontanta bruttolön per månad under första kvartalet 2024 (medianvärde på kommunnivå). Solna som hade högst genomsnitt låg på 41 500 kr medan Strömstad hade lägst på 27 900 kr.

Detta en tydlig bild på hur diversifierat Sverige är på kommunnivå.

[Metod: Analysen använder sig av en metod som beräknar medianinkomsten för anställda för månaderna januari till mars per kommun. Därefter beräknas ett medelvärde per kommun för kvartalet. Således reflekterar värdena dels en representativ anställd på kommunnivå och i vissa fall en representativ kommun i Sverige.]

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Anställdas inkomstutveckling mellan Q1 2020 och Q1 2024 per kommun, medianvärde, procent

Källa: BAS, SCB, egna beräkningar.

Anm: Lila kommunnamn markerar kommuner med högst inkomstutveckling medan blå kommunnamn markerar kommuner med lägst inkomstutveckling.

#fredagsdiagram vecka 24

Norrbottnens och Västerbottens län i topp

I BAS definieras en person som arbetslös om individen inte anses vara sysselsatt men är inskriven hos Arbetsförmedlingen som arbetsökande. En fördel med BAS-registret är att det tillåter finkorniga analyser av t.ex. arbetslöshet för lokala arbetsmarknader (LA).

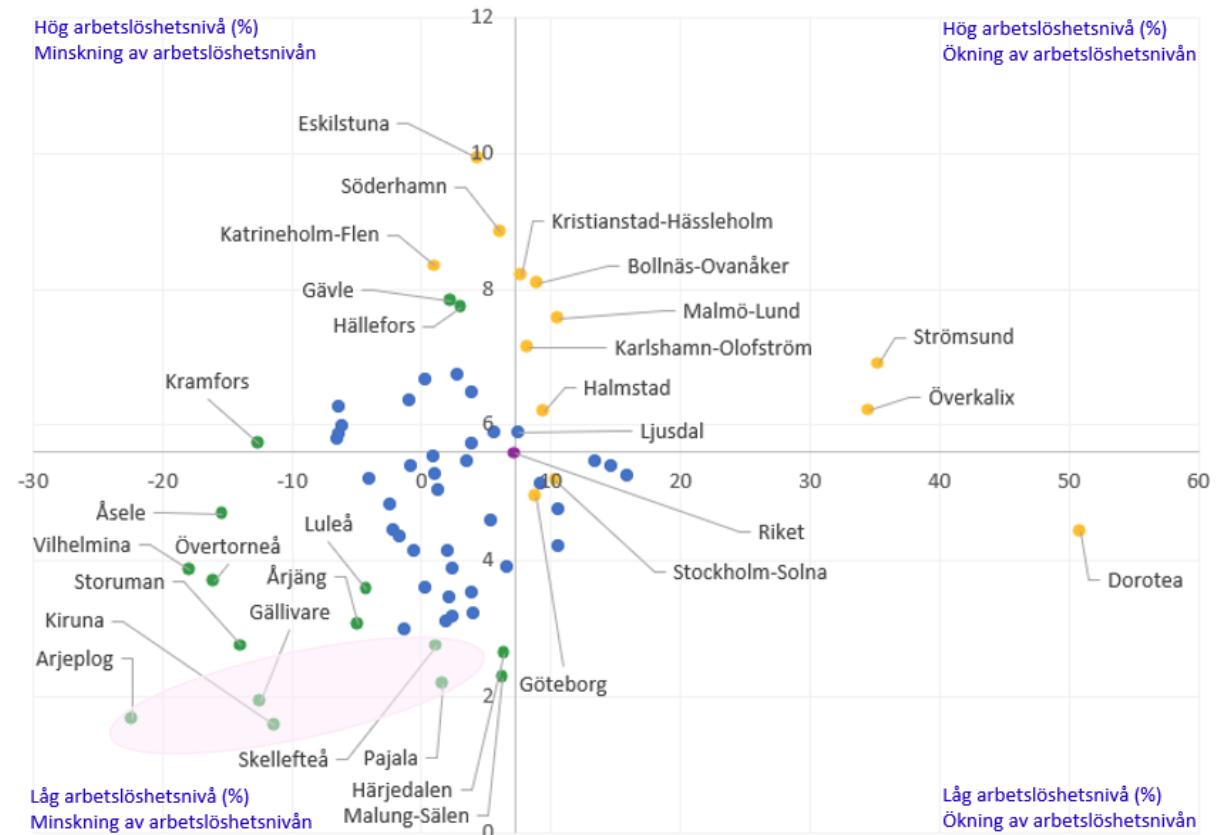
I figuren ses tydliga indikationer på hur arbetslösheten har minskat för en del LA:an i Norrbottens och Västerbottens län från en redan låg nivå. Även om dessa LA:an är små utmärker sig t.ex. Arjeplog, Gällivare, Kiruna, Pajala och Skellefteå genom att antingen minskat arbetslösheten och/eller ha en låg arbetslöshetsnivå. Samtidigt som sysselsättningsgraden har ökat för dessa LA:an (grön markering).

I andra änden ses Doroteas, Strömsunds och Överkalix LA. Där har arbetslösheten ökat med drygt 50 procent i Dorotea respektive 35 procent för de två övriga LA:an, dock till en modest nivå utifrån ett Sverige-perspektiv. I dessa LA har dock sysselsättningsgraden minskat (gul markering).

Noterbart är att Södermanlands län återigen sticker ut. Två lokala arbetsmarknader, dels Eskilstuna dels Katrineholm-Flen har bland den högsta arbetslösheten av alla LA:an i Sverige. Dock har arbetslösheten ökat lite mindre än rikssnittet men det negativa är att parallellt har sysselsättningsgraden utvecklats negativt.

[#fredagsdiagram](#) [#SCB](#)

Förändring av arbetslöshetsnivån mellan mars 2023 och mars 2024, samt arbetslöshetsnivån i mars 2024, lokala arbetsmarknader

Källa: BAS, SCB, egna beräkningar.

Anm: Avser individer mellan 20 och 64 år. Grönt indikerar att sysselsättningsgraden vuxit mellan mars 2023 och mars 2024, medan gul markerar motsatsen. Blå markerar lokala arbetsmarknader som inte beräknats. Axlar skär vid rikssnittet.